

Dôležitosť roly pohlavných hormónov pri vzniku, vývine a regulácii pohlavne dimorfného chovania nie je potrebné zdôrazňovať. Ich konkrétne aktivačné a organizačné účinky a vzájomné interakcie v pohlavnej diferenciacii a determinácii však stále nie sú úplne známe. Cieľom našej práce bolo preskúmať efekt hormonálnej manipulácie u jašterov z čeľade gekončikovitých (*Eublepharidae*) a objasniť úlohu steroidných hormónov pri vzniku a formovaní pohlavných rozdielov.

V prvej časti sme sa pokúsili o hormonálne indukovanú pohlavnú reverziu u gekončíka mexického (*Coleonyx elegans*), ktorý má genotypicky určené pohlavie (GSD) s pohlavnými chromozómami typu X_1X_2Y . U revertovaných jedincov sme chceli skúmať vplyv steroidných hormónov podaných v ranej embryogenéze na pohlavne dimorfné znaky a v prípade ich úplnej reverzie a fertility, ďalej pátrať po géne určujúcom pohlavie u tohto druhu.

V druhej časti našej práce sme skúmali maskulinizačné účinky testosterónu u samíc gekončíka nočného (*Eublepharis macularius*), ktorý má naopak teplotné určenie pohlavia (TSD) a zároveň je blízko príbuzný vyššie spomenutému druhu *Coleonyx elegans*. U pokusných samíc sme pomocou podkožných implantátov dlhodobo zvýšili hladiny testosterónu a potvrdili sme, že sa u takto manipulovaných jedincov objavujú samčie gonády a prekloakálne póry. Zaujímalo nás ďalej, ako zvýšené hladiny testosterónu ovplyvňujú chovanie samíc: či v interakcii so samicami a samcami bude tiež maskulinizované. Zistili sme, že dlhodobo mierne zvýšené hladiny testosterónu indukujú okrem vzniku typicky samčích pohlavných orgánov aj vznik samčieho prekopulačného chovania. Ku kopulácii napriek tomu však nedochádza. Zaujímavé je tiež zistenie, že testosterón zvýšil atraktivitu takto manipulovaných samíc pre samcov, ale samice neboli receptívne.

Z našich výsledkov môžeme vyvodiť, že rola steroidných hormónov je pri vzniku a vývine pohlavne dimorfných znakov kľúčová, avšak na výslednom efekte sa podieľa celý hormonálny komplex, genetické a aj mnohé ďalšie faktory.